

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETÉSI ÁR:		Felelős szerkesztő:	Kiadótulajdonos:	HIRDETÉSEKET
Egész évre . . . 12 kor.	Negyedévre . . . 3 kor.	dr. BALOGHY ERNŐ.	BITTERMANN NÁNDOR.	és nyilttéri közleményeket a kiadóhivatal vesz fel.
Félévre . . . 6 kor.	Egyes szám ára 20 fillér.			MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN.

Könyv és szerszám.

Zombor, 1902. augusztus 28.

☉ Nem igen régen, ilyenkor a magyar szülők igen tekintélyes része így állította fel a kérdést: könyv vagy szerszám?

Ezen a korszakon ma már tulva-gyunk. Megérhettük a nyugati példák és saját keserves tapasztalataink révén, hogy minden foglalkozási ág, minden pálya, a mitől kenyérkeresetet várunk, megköveteli a képzettséget s az ehhez szükséges előtanulmányokat.

Már lassacskán arra is rájöttünk, hogy sem a mennyiségbeli, sem a minőségbeli tanulás nem dönti el a leendő existencia készülségét a megélhetésért való küzdelemre, hanem körülbelül egyformára taksálendő minden studium, a mely az illető szakra tökéletes kiképzést nyújt.

Sőt annyira jutottunk, hogy ma már a különböző gyakorlati pályákra való studiumokban csak azt látjuk, amire kvalifikál a megítélésnek az a módja, hogy mi diszkvalifikál.

A jogi, orvosi, mérnöki studium ügyvédi, orvosi mérnöki pályára minősít,

a nélkül azonban, hogy ennek a minősítvénynek szociologiai szempontból magasabb, különlegesebb értéket és jelentőséget tulajdonítanak, mint a gazdasági, ipari vagy kereskedelmi minősítvényeknek.

Igy állunk az életpályákra kvalifikáló tanulmányok megítélésére és értékelésére nézve — elvben.

Megfelel-e azonban ennek az elvnek a gyakorlat?

Bizony, sajnos, nem. A könyv és a szerszám még mindig egymástól távol eső, egymással nem egyenlő rangu fogalom a társadalmi alkalmazásban. Felfogásunk még a régi fogalmak bilincseiben vergődik, dacára annak, hogy elvileg a modern áramlathoz iparkodik alkalmazkodni.

A könyv az a tanultság, a diploma symboluma; a szerszám az a kézműves-ségé, a pusztá fizikai képességé s mint ilyen, alsóbb rendű, sőt mondjuk ki nyíltan, sokak előtt diszkvalifikáló.

Mi vagy sokan közülünk azt hisszük, hogy a diploma nyújtotta pályák az egyedüli uri pályák. Minden egyebet a „mesterember“ kategóriájába sorozunk.

Holott évről-évre látjuk, mint devalválódik etikai és anyagi értékben egyaránt a diploma, abban a mértékben, a mint a diplomás proletáriátus egyenlő tömeggé kezd növekedni.

Viszont évről-évre nagyobb a panasza oly kvalifikált emberek hiánya felett, akik az ipar és kereskedelem fejlődésében maguknak biztos és bőséges keresetet, gazdaságuknak pedig újabb és erőteljesebb lendületet adhatnak.

Épen a mostani válságos idők nyugtanak bőséges alkalmat a töprenkedésre. Az iparteremtés elemeinél tartunk; szemünk egy távoli célra irányul, emancipálni amennyire lehet gazdasági életünket az időjárás és az elemek szeszélyeitől és a mezőgazdasággal párhuzamosan a nemzetgazdaság egy másik tényezőjét megteremteni: a nemzeti ipart.

Ipar iparos nélkül elképzelhetetlen. Kik teremtsék meg Magyarországon a nemzeti ipart? Diplomás emberek? Jogászok, orvosok, mérnökök? Nemde ez absurdum? Szakemberek nélkül, még pedig tanult szakemberek nélkül, akik könyvvel és szerszámmal szerezték meg a kvalifikációt, igaz magyar ipart nem fogunk teremteni.

A BÁCSKA tárcája.

Mementó!

Ott fekszik a ravatalon kiterítve, hidegen...
Ugy kérem őt: „csak egy szót még!“... Néma...
olyan idegen...
Mindig mondta: nagyon szeret, amit kérek
megteszi,
Pedig mennyit könyörgök most: ki sem nyílnak
szemei.
Elszállt lelke!... Hová?... merre?... dehogyan
értem!... hogy lehet?...
Hiszen köztünk jó dolga volt, élni is úgy
szeretett!!
S most egyszerre búcsú nélkül hagyott volna
itt minket?...
Ezt az egyet — bármit mond'nak — nem értem
én!... hogy lehet?...
Azt hitte tán, ha a lelke száll fel a jó Istenhez
S imádkozik, könyörgött ott: értünk az is
többet tesz?...
Mályva.

Utunk keletre.

Irta: **Novákovits Izidor.**
IX.

Mosztár és környéke.

Koszacska István, Zahumijának, vagyis

a Hum hegyen tuli országnak, tehát déli Hercegovinának hatalmas zsupánja a tizenötödik század elején néhány várcsót emelt a Hum és a Velezs magasabb pontjain, a melyet az akkoron folyton betörő hitetlen hordák minduntalan kemény ostrom alá vettek. Eközben a harcias fejedelem a Neretván át vezető hidat is mindkét oldalról erődítéssel látta el, a mely körül — a törökök győzelme után — lassan-lassan tekintélyes város létesült, a hidról elnevezett Mosztár. (Moszt a. m. hid.) Az idegen, a ki ismeri Mosztárnak imént vázolt keletkezését, szinte Koszacska idejében képzelheti magát, mert Hercegovinának fővárosa körül a hegyek ma is jól megvannak koszorúzva az erősségek nagy számától. És ezen erősségek egészen új keletűek; nem a hitetlen esetleges támadásainak köszönhetik keletkezésüket, hanem azon „bizalomnak“, melylyel az osztrák szelleműl áthatott bosnyák kormány viseltetik a szálás, vitéz, de szívében mély gyűlölettel eltelt hegyi nép iránt.

Megérkezttünk tehát. A kartársak szives fogadása itt is kellemessé tette tartózkodásunkat.

Az állami ipariskola internátusában való elhelyezkedésünk után körülsetáltuk a 18000 lakóst számláló még erősen török jellegű várost.

Mosztár a Velezs és a Hum lábainál széles körben kiterjeszkedve úgy tűnik fel, mintha

e két hegy felette átölelni óhajtaná egymást. Középen a sötétzöld pisztrángokban és más izletes halakban gazdag Neretvától átszelve, a város két részre oszlik. A nyugati, kiterjedtebb rész európaiasabb külsővel bír, mivel a letűnő keleti építésmód maradványai mellett tekintélyes emlékeket hagytak itt a Szt. Márk birodalmából ideszakadt olasz építészek, azonkívül a modern mesterek is már sokat javítottak e városrészt külső képén. A város ezen részében van a legtöbb középtűlet u. m. templom, iskola, hivatal stb., melyek közül megsemléltünk egynehányt, majd a Neretva felé tartottunk, hogy megcsodáljuk azt a merész hajlású kőhidat, melyet állítólag Nagy Szulejmán szultán emeltetett, állítólag a nép által a hősi énekekben annyiszor említett „Rádé neimará“, vagyis Rádé építész által.

E hid csodás szerkezetének szemlézése közben szinte hallani véljük a szegény rájahajveszklését, siratván legjobb fiait, akik itt, a kemény „falakék“ on bízhatlan kinzások között lehették ki embertelenül sanyargatott életüket. Vértagyasztóak lehettek a jelenetek, melyek oly gyászos emlékeket fűztek e különben architektonikus remeknek nevezhető hidhoz. No de borítsunk fátyolt a kereszténység vértanúira, akiknek csak az volt a bűntük, hogy szüllettek s hogy jogot követeltek a vérkönyvekkel áztatott, száraz kenyéren tengődő földi létükhöz. Nézzünk hát széjjel a

Soha nem volt aktualisabb az iparos nevelés kérdése, mint napjainkban, a mikor átmeneti korszakot érzünk valamennyien, mert érezzük az átmenet szükségét, elodázhatlan voltát.

S tudjuk és érezzük valamennyien, hogy alapos szakismeretekkel bíró tanult férfiakra van szükség, akik képesek nagy gyári vállalatokat vezetni és termékeiket piacra képesíteni. S ilyenekben van a legnagyobb hiány.

Az intelligens osztály hazánkban még mindig tulságosan tódul az értelmi pályákra és csak a bukottakat szánja iparosoknak. Így aztán nem csoda, hogy kevés emberanyag áll rendelkezésre a jövő nagyipar megteremtésére s ez az anyag is meglehetősen gyöngye. Halljuk is a panaszt a szakköröktől, az állandó és jogos panaszt, hogy senki se akar se kereskedő, se iparos lenni, senki se akarja fiát e pályákra terelni, csak akinek muszáj, a kinek a fia megbukott.

A társadalomnak u. n. jobb elemei hallani sem akarnak arról, hanem nagy költséggel, nagy kínnal, bajjal vonszolják a fiut az iskolákon, vizsgák retortáin keresztül, hadd maradjon meg a minősítése „urnak“, a mi nálunk 30 forintos díjnokságon kezdődik és folytatódik a rendszeresített díjnokságon és végződik az irnokságon.

Művezetőket, főmolnárokat, főgépszeket stb. pedig az alatt importálni kell a külföldről, mert hazánk nem képes elegendő és megfelelő erővel gyarapítani az iparos osztályt.

Maga az iparos is ebben a bajban leledzik: az urhatnáság benne is erősebb a józan gyakorlati érzéknél. A helyett, hogy fiát „mesterségre“ adná, vagyis kiképezetné szakértő, művelt

iparosnak, ő maga is, ha egy kis erőre kapott, diplomás urnak neveli a fiát. E sajátságos viszonyok folyománya, hogy nem bír az iparososztály társadalmilag emelkedni, a mi aztán már mélyen belevág a szociális megosztás folyamatába.

Most, a válságos időkben össze kell fogniok kormányoknak és a társadalomnak és kölcsönös buzdítás, sőt némi erőltetés árán is le kell rakni a jövő ipar fejlődésének alapjait.

Már most meg kell kezdeni, nyomorlonyomra kiegészíteni a talajt, hogy abban meggyökerezhessen a honi ipar. S meg kell nyitni a szemeknek és meg kell látniok, hogy a jövő fejlődés micsoda terén kínál boldogulást az ifjuságnak is, a nemzetnek is.

A könyvet és szerszámot együtt, egy szempont alatt kell nézniük és egyformán meg kell becsülniük.

S ha az aggaszt bennünket, hogy nálunk az előítélet a diplomás pályákat favorizálja, döntsük meg ezt az ítéletet azzal, hogy oly iparosokat és kereskedőket neveljünk a fiainkból, a kik tudásukkal, műveltségükkel és a kiknek tett szolgálatukkal kívánják maguknak az őket jogosan megillető pozíciót.

Scultéty Ede életéből.

Scultéty Ede a múlt század negyvenes éveiben mint cservenkai jegyző, „Futrasch Verwelter“ is volt a község részéről, miután a lovak ellátásáról a község volt kénytelen gondoskodni.

Gróf Teschenberg kapitány mindig kifogásolta a szénát, zabot és egyéb anyagot és mindig szidta a községi jegyzőt, többek között „Hauskerl, gemeiner Dorfschreiber“ stb. kifejezésekkel is illette.

Scultéty Ede ezt a goromba magaviseletet nem akarta tűrni s egy ízben, midőn ismét nagyon gorombán megsértette a kapitányt, elment Kulára és ott felkérte

Zdrabál kincstári ispánt és az akkori szolgabíró segédekül és elégtételt kért ezek által a kapitánytól a sértésekért. A segédek megis jelentek Cservenkán a kapitánynál, de az kereken kijelentette, hogy: „So einen gemeinen Dorfschreiber ist ein kaiserlicher Rittmeister nicht verpflichtet Satisfaction zu geben.“

Scultéty Ede tehát nem kapván lovagias uton elégtételt a sértésekért, kénytelen volt magának más uton elégtételt venni és erre nézve csakhamar kinálkozott is alkalom.

Néhány napra rá a cservenkai kaszinó, melyet Scultéty Ede még 1846 ban alapított és melynek ő mai nap is disztagja, táncmulatságot rendezett és oda a tisztek elküldték szakácsnéikat és az altiszteket, csak azért, hogy a cservenkai intelligens közönséget bosszantsák; később a tisztek maguk is eljöttek a mulatságba, de lovagló nadrágban, sarkantyús lovagló csizmában kardokkal és betültek a táncterembe és ott, hogy a közönséget bosszantsák, táncközben vagy a lábukat nyujtották ki, vagy a kardjukat tették előre úgy, hogy amiatt több táncos pár megbotlott, sőt el is esett.

Scultéty Ede ezen magaviseletet tovább nem tűrhette és oda ment gróf Teschenberg elé és figyelmeztette, hogy ő és tisztársai vagy tisztességesen öltözködve jelenjenek meg és tisztességesen viseljék magukat a táncteremben vagy távozzanak, mire a kapitány újból elkezdett Scultéty Edevel gorombáskodni, mire Scultéty Ede a táncteremben gróf Teschenberget kétszer pofon ütötte és utána kimenekült a táncteremből és pedig oly ügyesen, hogy azon az ajtón, a melyiken kimenekült, utána nem juthattak, mert maga után rántott egy csomó széklet és az őt kirántott kardokkal üldöző tisztek és altisztek ezekben megbotlottak és így volt annyi ideje, hogy kimenekülhetett az utcára, ahol egy hid alatt elbujt.

A tisztek mindjárt alarmirozták az egész Escadront, a katonák körülfozták az egész községet, különösen Scultéty Ede és ennek apósa Hoffmann Ferenc házat, de Scultéty Edét nem találhatták, mert egy jó emberéhez menekült, ott átöltözött paraszt ruhába és így kimenekült Zákó György és Zákó Pista dubokai pusztájára, ahol hosszabb időn át tartózkodott.

tulsó magasabb parton. Először is a Csarsiján kellett áthatadnunk, amelynek félezer fabódejája csak olyan képet árul el, akár a szerajevói piac. Eltérést itt legfeljebb a más, szebb, festőibb ruházatu népesoportok mutatnak. Itt szemlélhettük meg alaposan a híres, szálas hercegovciakat, a mi bácskai bunyevácaink édes testvéreit. Ruházatuk, testalkatuk, maguktartásuk sokban ellit a bosnyákok eme külső tulajdonságaitól, amennyiben némi előkelő, nemes testtartást mutatnak. A nagy próféta hívei itt kisebb számuak s ktlsejtk csak olyan akár boszniai hitsorsosaié, csupán a nők öltözködése itt feltűnően csunya, sokban visszataszító. Arcukat ugyanis nem fedi a könnyen lebbenő fátyol, vagy a szinte átlátszó tiszta vászon, hanem éktelen, kezdetleges rajzokkal eltorzított álarc mögött rejtőzik az; testüket hosszú, többnyire kék köpeny borítja, melynek alkotó része a széles, de lapos csuklya, ez az utolsó illuziót is megsemmisítő felesleges rongy; lábaikat a folyton kopogó fapapucs ékteleníti el, míg kezük gondosan rejtőzött el a bő köpeny alatt. Amennyire sértheti ezen csuf ruházódás e szegény páriák hiúságát, annyira kínozza az csenevész testüket abban a pokoli forróságban, amely ezen a vidéken így nyaranta uralkodni szokott.

A haragoszöld Neretva balpartján különösen kiérdemelte figyelmünket a görög ke-

letieknek nemes byzanci stlyben pompázó temploma, amely magas fekvésével szinte uralni látszik az egész város felett, amellet pompás kilátást nyujtva tág udvarából. Innen folytatva utunkat néhány igénytelen sikátoron át elértük a város éjszaki részében fekvő remek mór stlyben épült és a kincstár tulajdonában lévő Narenta szállót, melynél ismét elértük a sebes Neretvát. Ezzel kimertült aznapi programunk.

Másnap kora reggel állottunk talpra. Társaságunk egy része a Búnaforráshoz rándult, másik nagyobbik része meg a Radobolyát tekintette meg.

Az egy órányira, Blagaj közelében és a Mosztarko-polye déli sarkában fekvő Búnaforráshoz menet több érdekes dolog köti le az utazó figyelmét. Így elég tanulságosak azok a kőrakások, melyek a győzhetetlennek hitt, de a vitéz montenegróiak által Bileknél, a Vuicsji-dóiban (1877.) teljesen megvert Szuzejmán pasának sok jövedelmet hozó tégláégetői voltak. Délebbre még Blagaj felett a még elég jó karban lévő Styepán (István) grád romjai tűnnek fel egy magas hegytetőn.

Blagaj falutól, Humia egykori fővárosától néhány perenyire van a sokszor magasztalt Búna, ennek a többhelyütt felbukkanó és mély szakadékokban ismételen el-eltűnő folyónak festői szép, a tenger színe felett

500 méternyire magasan fekvő forrása, melyhez egy végtelen zord hegyszakadék vezet. Ezen szakadékokban van egy mohamedan zárdafele is, mely a csodatevő Szali-Szortuk szent csontjait őrzi. Mig e zárda mögött kopár szirtek merednek az ég felé, addig alatta csöndesen válik meg folyásától a jéghideg és égszínké Búna vize. Ezen szépségei mellett azonban ezen folyó különös érdekléssel bír reánk nézve azért, mivel a róla elnevezett Búna-kertületből szakadtak ide hozzánk bunyevác testvéreink, akik ősi vallásukat és festői ruházatukat elhagyták ugyan, de egyéb jó tulajdonságaikat, szokásaikat, erőnyeiket és nyelvüket, a tudományosan ikavásznak nevezett tájszólásukat a maga eredetiségében őrizték meg.

A Radobolyát, a Mosztárt kiváló ivóvízzel ellátó folyót remek fekvése miatt és azon festői kilátásnál fogva érdemes megtekinteni, amely onnét Mosztár felé nyílik. Még néhány szakszerűen kezelt szőlőtelepet néztünk meg, amelyeken a messze híres fehér bort termesztk, majd pedig ebédhez ültünk.

Délután 4 órára járt az idő, midőn búcsút mondva kiválóan kedves kollegáinknak, újra felvettük utunknak fonalát. A Neretva széles völgyében haladtunk előbbre, jobbra is meg balra is igen szép vidéket hagyva magunk mögött. Majd a Popovo-polyéba kerültünk, amely a Trebinysica által bőven

Innen éjjel kára családja katonák, hogy járt alarmirozták körülvtették a h hivta az összes sokat, hajóslegé pisztolyokkal, p villákkal és így ról érkezett fal katonaságot és a biztos haláltó nek volt a kato agyonlőhette bá

Eközben kozott a dolgok községi jegyzője összeült egy ve katonaság és a ezek sem jöhett Scultéty Ede ul ban a szabadsá

1849-ben, szebeni fogság megszökött, elj badkára; amidő tety Edét felism előtt Cservenkai Ede is felismert meztette Mánich

Mánich Pé egy vendéglőhő kijárata és ok

Es jó volt mult el egy ne katonaság alarm vendéglőt, azt k geket, padlást, mészetesen Scul elfogni, mert ő n éjjel ismét para koricaszár alá és ismét kimen

Később az kából Olaszorsz tányának pedig lassan Scultéty maradt.

öntözve, valósá den hasznos n híres trebinyei esteledett, midő szép Hercegovin és szépen bő kereszük fel.

Ra Dalmácia kenyen elnyuló koplýénál, ahol eléri, alig 3 k vonala tehát, h elhajlásainál és magas Szrgyen csájtkozásánál nem valami h vasutaztunk m igen szép fekvé éjjel léven, meg dültünk a Petk otthonunkban, folytathassuk m Gyönyörű 25-én, melyet f festői környékünk. A kicsiny, igyekezett ledő melyet érte egy gözzel szeldelte sok utitársunk

H i r e k.

A Kossuth-mauzoleum alapkövetétele. A főváros szeptember tizenkilencediki Kossuth-ünnepének egyik kiemelkedő aktusa lesz az az ünnepély, a melynek keretében a főváros törvényhatósága leteszi a Kossuth-mauzoleum alapkövét.

Az alapkövetételnek országos jelentőséget kíván adni a főváros az által, hogy ahhoz meghívta az ország összes törvényhatóságait, községeit.

Zombor város törvényhatóságához most érkezett le a meghívó, melynek ez a szövege.

Kedves barátaink és atyánkfiai!

Budapest székesfőváros törvényhatósági bizottsága folyó évi június hó 18-án tartott közgyűlésében elhatározta, hogy Kossuth Lajos születésnapjának századik évfordulója alkalmából a nagy hazafi emlékezetére emelendő mauzoleum alapköve ünnepélyesen letéessék.

Ezen alapkövetélti ünnepélyre, mely f. évi szept. hó 19-én déli 12 órakor fog a székesfővárosi kerepesi temetőben megtartatni. Benneteket hazafias tisztetettel meghívunk.

Budapest, 1902. évi aug. hó 11-én.

Budapest székesfővárosi közönsége:

Halmos János,
polgármester.

Budapest székesfőváros ezen meghívóját városunk közönsége a jövő hó első felében megtartandó közgyűlésen fogja tárgyalás alá venni.

A nagy szent Gergely-rend új lovagja. Tegnapelőtt este érkezett városunkba Kiss János budapesti egyetemi tanár, pápai prelatus, magával hozván XIII. Leó pápa brévéjét, melylyel dr. Margalits Ede budapesti egyetemi tanárt, a zombori állami főgymnasium volt igazgatóját és lapunknak is hosszú időn át volt munkatársát, a nagy szent Gergely-rend lovagjává nevezi ki. Kiss János pápai prelatus azért jött városunkba, hogy a kinevezési okmányt személyesen nyújtsa át a kitüntetett férfinak, dr. Margalits Edének. A kinevezés kezdeményezője: Zichy Gyula gróf, a Rómában időző pápai prelatus volt s a lovagi cím dr. Margalits Edének, mint a katolikus írók és hírlapírók Pázmány-egyesülete elnökének adatott azon magyaranyu és sikeres munkálkodásáért, melyet a katolikus irodalom és hírlapirodalom érdekében kifejt. Kiss János pápai prelatus a tegnapi napot Zomborban töltötte és dr. Margalits Ede vendége volt. A kitüntetett férfi barátainak jó kívánataihoz mi is hozzájárulunk.

10.153 kor. 50 fill. Alig másfél hónap választ el attól, hogy színházunk kapui újra megnyiljanak az október-decemberi színi szezonra. Monoriról, a zombor-nyitrai színház direktoráról sok jót hallottunk, még pedig előkelő uri egyénektől. Roppantul depimálól fog azonban hatni az idén is a színpadi berendezésnek és díszleteknek végtelen kopottsága, a mi sok esetben lehetlenné teszi a legkisebb illúzió keltést. Nem hisszük, hogy volna még sok város, a hol ily régi és elnyűtt a színpadi berendezés. Pedig a felújításra — ezeket mi se óhajtunk elkölteni — van pénz szépen. A páholy bérlők által elővételi jog címén fizetett 60 koronából — nem számítva az idén összegyűlt összeget — eddig 10153 korona 53 fillér gyűlt össze. Ezen pénznek pedig az a rendeltetése, hogy alapul szolgáljon az átalakítás, díszítés és díszlet beszerzésre. Az átalakításhoz most nem szólnak; ha már ez nem eszközölhető, azt a publikum azonban megkövetelheti, hogy a színpadi berendezés legalább is tűrhető legyen. Kérjük a színtgyi bizottságot, szíveleje meg az általunk mondottakat, még van idő, nézzen egy kicsit körül a színházban s szerezzze be a jövő szezonra a legzülkségesebbeket, mert van pénz, melynek ez a rendeltetése.

Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Margalits Ede egyetemi tanárt öt évi időtartamra a népiskolai ifjúsági könyvtárakat intéző országos bizottság tagjává nevezte ki.

Vizsgáló birói kirendelés. Az igazságügyminiszter Hetteszheimer Henrik zombori kir. törvényszéki bírót a zombori kir. törvényszék területére vizsgáló bíról rendelte ki.

Egyházmegyei közgyűlés. Az alsó-baranya-bácsi ev. ref. egyházmegye rendezési közgyűlését Szabó Péter esperes és Cseh Ervin horvátminiszter egyházmegyei főgondnok kettős elnöklete alatt szeptember hó 3-án tartja meg Baján.

A zombori Kossuth-ünnep. A zombori Kossuth-ünnep előkészítő bizottsága kiadta a március hó 15-iki ünnepélyt rendező nagybizottság tagjaihoz szóló meghívót. E szerint a Kossuth-ünnepély lefolyásának és programjának megbeszélésére szeptember hó 1-én d. u. 6 órakor a városháza tanács-termében értekezlet lesz, a melyre a nevezett bizottság tagjait ezuton is hazafias tisztelettel meghívja az előkészítő bizottság. Reméljük, hogy a márciusi nagybizottság minden egyes tagja kivétel nélkül meg fog jelenni az értekezleten, mert mint már említettük, a zombori Kossuth-ünnepélynek méltónak kell lenni a dicső hazafi emlékéhez.

Innen éjjel lóbaton be-be járt Cservenkára családjához, egy izben észrevették a katonák, hogy odabaza van apósánál, mindjárt alarmirozták az összes katonaságot és körülvették a házat, de Scultéty is összehívta az összes cselédséget, hajókormányosokat, hajóslegényeket, azokat felfegyverezte pisztolyokkal, puskákkal, kaszákkal és vasvillákkal és így ezek és az időközben kívülről érkezett falubeli parasztok elzavarták a katonaságot és Scultéty újból megmenekült a biztos haláltól, mert akkor már „Vogelfrei”-nek volt a katonaság részéről kimondva, azaz agyonlőhetette bárki — büntetlenül.

Eközben már a vármegye is beleavatkozott a dologba és nem engedte, hogy egy községi jegyzőt a katonaság folyton üldözze, összetült egy vegyes bizottság, mely állt a katonaság és a vármegye kiküldöttjeiből, de ezek sem jöhettek dülőre és így tartott a Scultéty Ede üldözése egészen míg 1848-ban a szabadságharc nem kezdődött.

1849-ben, midőn Scultéty Ede a nagy-szebeni fogságból 12 honvéd tisztársával megszökött, eljött ő is Mánich Péterrel Szabadkára; amidőn beérkeztek a városba, Scultéty Edét felismerte egy főhadnagy, aki az előtt Cservenkán őrmester volt, de Scultéty Ede is felismerte a főhadnagyot és figyelmeztette Mánich Pétert, hogy meneküljenek.

Mánich Péter elvezette Scultéty Edét egy vendéglőhöz, melynek két utcára volt a kijárata és ők azon keresztül menekültek.

Es jó volt ezen elővigyázat, mert alig mult el egy negyedóra, az egész szabadkai katonaság alarmirozva volt és körülfogták a vendéglőt, azt kikeresték, az összes helyiségeket, padlást, pincét stb. kikutatták, de természetesen Scultéty Edét ismét nem bírták elfogni, mert ő már biztos helyen volt, ahonnan éjjel ismét parasztruhában, parasztkocsin kukoricaszár alá rejtve kimenekült a városból és ismét kiment Zákó Gyuri pusztájára.

Később az ezredet eltették innen Bácskából Olaszországba, gróf Teschenberg kapitánynak pedig azonnal kvietálni kellett s így lassan Scultéty Ede üldözése is abban maradt.

öntözve, valóságos Kánaánvá válik, sok minden hasznos növény mellett szolgáltatván a híres trebinyei aranyzsalu dohányt. Már ránk esteledett, midőn elhagytuk a feledhetlenül szép Hercegovinát, hogy ennek minden jóban és szépben bővelkedő testvérét, Dalmáciát keressük fel.

Raguza és környéke.

Dalmácia általában hosszasan, de keskenyen elnyúló földszalagnak nevezhető. Uszkoplyénál, ahol a Hercegovinából jövő vasut eléri, alig 3 km. széles. E részbeni vasutvonala tehát, habár a folytonos ide-oda való elhajlásainál és Raguza övének, az 500 m. magas Szrgyen (Monte Sergio) való lebo-csajtkozásánál fogva jóval több 3 km.-nél, nem valami hosszú. Mi is tehát nem sokat vasutaztunk már, hogy elérjük Raguzának igen szép fekvésű kikötőjét, Gravozát. Késő éjjel léven, megérkezés után csakhamar áomra dültünk a Petka-szállóban bérelt két napi otthonunkban, hogy másnap teljes erővel folytathassuk munkánkat.

Gyönyörű nyári nap virradt ránk június 25-én, melyet felhasználva, először is Raguza festői környékének megszemlélésére indultunk. A kicsiny, de fürgé „Ida” ugyancsak igyekezett ledolgozni azt a hatvan koronát, melyet érte egy teljes napra fizettünk. Teljes gözzel szeldelte az Adria sötét vizét, mialatt sok utitársunknak nyílt volt először al-

kalma, hogy a tengeri utazás gyönyöreit élvezhesse.

Gravozától nem messzire hajónk befordult az 5 km. hosszú és átlag 400 m. széles Omblába (Rijeka Dubrovacska), hogy megtekintstük a tekintélyes vízeséssel és hatalmas víztömeeggel eredő, páratlanul festői forrását. Valószínűleg a Trebinycának, ennek a hirtelenlül eltűnő és messze tetületen a föld alatt haladó hercegovinai folyónak folytatása az Ombla, mely kristálytisza vízzel látja el Dalmácia „örök városát”, Raguzát. Amily szép e folyónak, mondjuk, második forrása, oly festői annak rövid (5 km.) partvidéke, a raguzai, hajdanta hatalmas nemesség nyaraló telepe, ahol a kincseket érő palotákat most igénytelen halászfaluk váltották fel. Emeli e vidék regényességét az itt honoló idylli csend, a folyónak sötétzöld, de átlátszó kristálytisza vize, továbbá a délszaki buja, örökzöld növényzet.

Az Omblánál töltött kellemes óra letelével újra elfoglaltuk helyeinket a hajón, hogy egy másik földi paradicsomba, Connoszába (szerbül Trsztenó) jussunk.

Calamotta, Mezzo, Giuppana és Meleda szigeteket balról elhagyva, Idánk szoroson a szárazföld partjához szegődött s egy jó órai kellemes hajókázás után egy kies kikötőcskében állapodott meg. Alig 30—40 métert haladva a hegyen felfelé, elértük gróf Gozzé-

nak örökzöld parkban fekvő, antik stílusban épült nyaralóját. Damjanovits felügyelő szíves kalauzolása mellett jártuk be e délszaki növényzettől pompázó páratlanul szép kertet, amelyben az örökzöld cyprusok és babérfák között ott diszeleg az aranyszínű gyümölcsöt hozó narancs, a citrom, a banán, a gránátalma, a cukornád, az ébenfa stb. stb. Ki tudná felsorolni a tizes délnek ezernyi fajú növényzetét, amelynek buja földje oly kellemes hűst borít az alatta megpihenő messze idegen fiaira...

Hosszas és feledhetlen sétánk után feljebb indultunk a hegyen és betértünk az igénytelen falucskába, hogy megbámuljuk mesés kincsét, amely neki hirt, dicsőséget szerzett, t. i. a százados platanokat. Minő látvány! Társaságunk tizennégy tagja fogózkodott össze, hogy átfogja az egyik vihar-edzett öregnek, embervastagságu ágakkal teleaggatott törzsét. Mire lelkünk betellett az élvezettel, egy fürgé osztériás uzsonnát készítet el, melyet hamarosan fogyasztottunk el az ősfák alatt, hogy azután ugyanott társaságunk fáradhatlan fotografusa, dr. Duchon János ur lekapjon bennünket. E napokban kaptam meg e sikertelt felvételtől készített képet s ámulattal győződtem meg róla, hogy kényelmesen elhelyezkedve nem kevesebben mint vagy heten fértünk el egy sorban a faóriás alatt.

Esküvő. Hittinger Alfréd, a kassai-oderbergi vasút tisztviselője folyó hó 24-én esküdtött örök hűséget Oppenländer Adél kisasszonynak, Oppenländer Gyula apatini polgári iskolai tanár leányának Apatinban.

Villamos lámpák. Ha u k e Imre polgármester városunk háztulajdonosaihoz és lakóihoz a következő kérelmet intézi: Mint-hogy a villamvilágítás kérdése immár a leg-rövidebb idő alatt megoldást nyer, hogy a berendezések és vezetékbázis felállításánál a megtörtént bejelentések alapján a kellő erősségű vezetékek felállíthatók legyenek, teljes tisztelettel van szerencsém felkérni, hogy jelen kérelem alapján fel tett kérdésekre válaszolni és válaszát a jelen kérelmet kéz-besítő és szeptember 15-ike után jelentkező városi alkalmazottnak átadni sziveskedjék. Tájékoztató megjegyzi, hogy a villamos áram ára óránként a legkedvezőtlenebb esetben minden 16 gyertyafényű izzó lámpa után 4 fillérbe fog kerülni. A berendezések mérvére és a helyiségek irtartalmának megfelelő fény-erő nagyságára vonatkozó felvilágosításokkal a rendes hivatalos órák alatt a mérnöki hi-vatal készséggel szolgál.

Eugen ünnep. Zenta városa jövő szeptember hó 11-én, a zentai csata emlék-napját impozáns módon fogja megünnepelni. Az ünnepély tervezete szerint reggel tábori szentmise lesz, délelben társas ebéd, délután pedig dal- és néptünnepély, este tűzijáték és táncvigalom lesz. Meghívják vármegyénk elő-kelőségeit, úgy több katonai küldöttség is jelen lesz.

Eltűnt hadapród. Herceg Gyula, a Ludovika akadémia növendéke, Herceg Hugó az adai állami földmives iskola igaz-gatójának fia, egy budai kirándulás után, nyomtalanul eltűnt. Köröztetése folyamatban.

A zentai vashid. Zentáról jelentik: A vashid ügye gyorsan közeledik a meg-valósuláshoz. Zenta város képviselőtestülete a napokban közgyűlést tartott, amelyen Du-dás Lajos polgármester beszámolt az egész Tiszavidéket közvetlenül érdeklő fontos hidügyről. Jelentése szerint a vashidra vonatkozó elabórátumot a kereskedelemügyi miniszteriumból a pénzügyminiszteriumba tet-ték át, ahol most a kérdés finális részét tanulmányozzák. A polgármester jelentése kapcsán Erdújhelyi Menyhért plébános, vá-rosi bizottsági tag utal arra az örvendetes körülményre, hogy a hidügynek kedvező elintézése főleg Latinovits Pal főispán érdeme. Indítványozza, hogy a képviselőtestület a főispán iránt érzett mély hálájának és őszinte ragaszkodásának jegyzőkönyvileg adjon ki-fejezést. A lelkes indítványt egyhangulag el-fogadták.

Cannoszából visszatértünk Gravozába, hogy némi pihenés után megebédeljünk s hogy azután felkeressük a csodaszép Lacroma szigetét. Közben azonban maradt annyi időnk, hogy Gravozában is szíjjelnezzünk.

A kora délutáni órákban már a Lapad-félszigetet kerülgette meg Idánk s mi vagy másfélórás utazás után, közben elhaladva az ós Ragusa falai alatt, elértek a pálmás, dél-virányos Lacromát. Lacroma a dalmát szige-tek legdélibbje, de egyben legszebbje. Me-redeken emelkedik az Adria csillogó azúrjából, hogy miként Ragusa bíres uraságainak, úgy a messziről jövő idegennek is enyhüléssel, testi és lelki üdüléssel szolgáljon. Aki egyszer látta csak, rajongani fog érte egész életében, miként Lónyay grófné, az egykori trónörökös, aki utirajzaiban a következő sorokat szentelte neki:

„Ja schönes Eiland, sei gegrüsst,
Wo alles lebt in stiller Wonne,
Das frische Meer das Ufer küsst,
Belebend scheint die goldene Sonne...“

Hamarosan kiszállunk hajónkból s neki-vágtunk a csodás parknak, melynek közepé-táján bukkantunk rá a szerencsétlen Miksa császár hajdani palotájára, amely néhány teremnek régi minőségében való meghagyá-sával a dominikánus szerzet kolostorává vált.

A vakáció vége. Ha van szabadság a földön, csak a diák vakációja igazán az. Nem is a nagy diáké, a kit már érintett a gondok szele és a kibe már beittott a holnap tudata, hanem az iskolás gyermeké, a kinek a szabadság ideje alatt soha sem jutott eszébe az, hogy ennek az időnek határa is van. Talán még az utolsó héten sem érzi, hogy alko-nyodik, vége felé hajlik a vakáció! Szomorú-ság lopódzik az ifjuság szívébe arra a gondolatra, hogy vége a könnyű nyári életnek s újra előkerül a könyv és az iskolapad. Két nap mulva beköszönt a szeptember, a melyről a naptár azt beszéli, hogy az ősz kezdete. Joggal nevezhetjük azonban a szeptembert a tudományos élet tavaszának. Az ezernyi kis agy, a mely gondtalanul, enyelegve töltött el két hónapot, ismét komoly munkába fog és megizleli apróbb adagokban az élet ke-serves kűzdelmeit. Lassan érik, hogy oda állhasson majd a sorba, a melyet számára kijelölt a gondviselés, hogy onnan fűzőn, szenvedjen, ha kell és örvendjen, ha lehet. A szülő szívének igaz tavasza a szeptember. Rítgyez a remeység és a boldogság, bimbóit fakasztja a szülő szívében az a tudat, hogy vére, élete, gyermeke újra előrehalad egy nagy lépéssel s hogy ismét közelebb jut a tetőhöz a nagy, a szent mű, a mely minden szülőnek legszebb hivatása: a gyermeknevelés. Minő tökélyt, a maga énjének milyen csoda klas-sikus kifejlését látja minden szülő a gyerme-keben. És méltán. Mert a tudat ad erőt a csüggedőnek és vigaszt a napi verejtékes munkában elfáradtnak. S a fűrtös kis fejcs-kék százszorosán váltják öröme a sok gond-ot és fejtörést, mit szüleiknek okoznak. Az iskolai esztendő kűszében immár éled a gyer-meksereg és két nap mulva az árván maradt fészkekbe pirosposztag arcra vonul be az ifjuság, hogy nemsokára mohón vágghasson neki a tudományos életnek.

A zombori zeneiskola kör-utja. A zombori zeneiskola növendékei a múlt héten három napon át Fiumében hang-versenyeztek a Susák hotel kertjében, az Adamich-téren és a Candrita nevű fürdőhelyen. Fiuméből átrándultak Abbáziába és itt a Quarnero szálloda előtt háromszor játszottak. Nagy közönség hallgatta mindenkor a fiuk játékát és mindenütt rokonszenvvel és ven-dégszeretettel fogadta. A fiúmei lapok elisme-réssel írják a fiukról. A fiúmei La Voce de Popolo újság megdicséri őket és kiemeli Vinter Antal karmesterük vezetését, ki a fiukat nagy fáradsággal és gondnal szép er-edménytel tanította.

Huszárezred áthelyezés. Sza-badka városa új lovassági kaszárnyát épített s most kapott egy egész ezred honvédszázart. A hivatalos lap vasárnapi száma közli, hogy a király jóváhagyta a 4-ik huszárezred törzse és 2-ik zászlóaljának Kecskemétről Szabad-kára történt áthelyezését és elrendelte, hogy a budapesti honvéd huszárezred 2 osztyála Jászberényből Kecskemétre helyeztessék át és hogy a 4-ik huszárezrednek ezentul m. kir. szabadkai honvéd huszárezred lesz a neve.

Beírások a zombori főgymna-siumba. A zombori állami főgymnasiumban a beírások szept. 1., 2. és 3-án tartatnak meg délelőtt 8 tól 12-ig. Szept. 1-én délután 2 órákor kezdődnek a javító, pótló és felvételi vizsgálatok. A kik magánvizsgálatot akarnak tenni, szept. 2-án reggel 8 órákor jelentkez-zenek. Szept. 4-én Veni sancte. Szept. 5-én rendes előadás. A vidéki szülők lakásért az igazgatóságához fordulhatnak. A főgymnasiumi igazgatóság.

Adomány a Scherer árváknak. A néhai Scherer Ferenc árvái részére ujabbán dr. Kabos Mártonné 10 koronát adományozott.

Lelőtt napszámos. Titelről írják: Kedden hajnalban Mikics István nagybérlő szállásán Nebrigics Kója titeli paraszt nap-számost lelőtték. Nebrigics állítólag a vetésben nagy kárt tett s mikor Mikics egyik mezőre megfogta, Nebrigics lövéssel fenyegette és később egy nagy késsel kezében feléje is rohant. Az őrvédelemből fegyverét volt kénytelen használni. Nebrigicset, a kinek a fejét a töltény séréjei a felismerhetetlenségig eltorzították, haldokolva vitték lakására.

Szüreti mulatság. A zombori iparos dalárda 15 évi fenállásának alkalmából folyó évi szeptember hó 14-én a Vadászktűrt szálló kerthelyiségében szüreti mulatsággal egybe-kötött dalestélyt rendez, melynek részletes műsorát jövő számunkban közölni fogjuk.

Műkedvelői előadás. Hódsághról írják: A hódsághi ifjuság f. é. augusztus hó 23-án a „Christian“ szállóban pompásan sikerült műkedvelői előadást rendezett. Ez volt a hódsághi dalárda premiérje, a mely javarészt mesteremberekből áll, a kik dícsé-retre méltó buzgósággal és igyekvéssel ipar-kodtak kitenni magukért. Dícséret illeti Brandecker Istvánt, a ki igazán fáradhatlan szorgalommal tanítja daltársait s bizton vár-ható, hogy vezetése alatt a hódsághi dalárda rövid idő alatt kitűnően iskolázott dalárdává alakul, a mely bármikor megállja helyét. A mi a műkedvelői előadást illeti, az vára-kozáson felül jól sikerült. Színre került Almási Tibamérnak „A miniszterelnök bálja“ című egy felvonásos vígjátéka, a melyet a közönség nagy élvezettel hallgatott végig. A szereplők és pedig Schneider Katica, Korény Vilma, Brandecker Eudre, Menráth Jakab, Hausz Ede, Lescheditzky Ferenc, Possert Keresztély és Spitznagel Márton mindnyájan értelmesen, helyes felfogással és azzal a fegyelmezett rutinnal, melyet műkedvelők ritkan tudnak kifejtetni, adták elő szerepüket, a miért a közönség elismerése jeléül ugyan-csak adózott a tapsokkal. A szindarobot Török Miklós rendezte és tanította be. A zini előadást tánc követte, a mely a reggeli órákig tartott s a mely időpontig a társaság a legjobb kedvben maradt együtt. A tiszta jövedelem a Hódsághon létesítendő középiskola javára fordított. Az estélyen 140-en jelentek meg. A megjelent hölgyek névsora a következő: Asszonyok: Basler Jánosné, Beck Józsefné, Brandecker Istvánné, Brunner Eudrené, Ertl Ferencné, Hauswirth Antalné, dr. Hofbauer Miklósné, Keresztény Gyuláné, Korény Béláné, Lang Ferencné, Lendák Jánosné, Lesche-ditzky Lórinéné, dr. Legrand Ferencné, dr. Liely Józsefné, öz. Mayer Ferencné, Nopper Ferencné, Ohauz Jánosné, Oriold Péterné, Pilez Albinné, Rausch Edéné, Resch Ferencné, Schneider Józsefné, Scherer Józsefné, ifj. Scherer Jakabné, Schweiszug Istvánné, dr. Szabó Józsefné, Szendy Istvánné, Szecsey Lajosné és nővére (Bács,) Török Miklósné, id. Trischler X. Ferencné, Trischler Gyuláné (Zombor), ifj. Trischler X. Ferencné, öz. Vissy Józsefné. Leányok: Balás Margit és Edit (Apatin), Beck Évike, Rózsika és Irén, Kleész Terus és Katalin, Korény Vilma, Lescheditzky Mariska, Lang Berta, Lang Rozsika, Mayer Irén, Mediczky Erzsé (Eszter-gom), Rausch Adrien, Schneider Katica, Scherer Mariska, Trischler Fanny és Her-mina, Trischler Emma, Vissy Irén és Vilma, Willmann Margit stb. stb.

A „posta.“ Bakanyelven élestitényt jelent a „posta.“ Ugy nagygyakorlatok ide-jén fordul elő gyakrabban, a mikor a kato-nák már agyon vannak fáradva s be akarják szüntetteni a manővrozást. Ilyenkor vala-melyik öreg baka vaktöltés helyett éleset tesz a fegyverébe. Az éles sivitva szeli át a levegőt s a tompa durranások közül, akár-milyen zaj legyen is, hangja erősen kiválik. A bakák pedig egymásra néznek loppak. Értik jól, hogy mit tesz ez. S csakugyan néhány pillanat mulva a kűrtös lefujja a gyakorlatot s a további gyakorlatnak e napra vége. A tiszték is tudják már, hogy a „posta“ küldése annak a jele, hogy a katonák agyon vannak gyötörve s pihenőt akarnak. Termé-szetesen szigorú vizsgálatot indítanak ilyenkor. De rendszeren eredménytelenül. Aki az élestitényt használta, nyomban utána lö egy vaktöltést, a mely bekormozza a fegyver csövét s nincs az a szakértő, aki megállapítsa, hogy melyik fegyverben volt az éles. A baka meg el nem árulná, még ha kinpadra feszí-tenék is. Sokszor azonban a „posta“-nak más a rendeltetése. Amikor valamelyik fe-lebbvalónak szól, olyannak, aki tulszigoruan bánik a legénységgel. Ilyen eset fordult elő a napokban egyik a fővárosban állomásozó gyalogezredben. A 23 ik gyalogezred künn

gáak
két
vakt
szem
ütök
ráná
s a
ki Z
„pos
nagy
nyon
Beck
szin
ered
derit
sulyo

ban
délle
hitkő

con
e hó
előad
közö
hogy
fogac
kitűn
oly
bizto
odaac
szere
apósc
Péter
a bé
késés
zsarn
keser
hogy
éljen
kisért
tűnő
Eima
sikert
dásuk
netét
kisass
kik
azt a
előtt
az ut
kiváló
löp a
Gátit,
leány
heime
szinez
retébe
Antal
Előad
a tán
óráig
ségere
anyag
nyitja
kötő
kenys
A bev
jöved
Felülfi
Huncz
Eiman
Sando
Rakita
(Bpest
Keck
Andrá
Henrik
Fogad
rendez

kisérte
felé h
elmon
üzleté
Kilépe
kezere
Ekkor

Sok

gákorlatozott a rákosi mezőn s az ezred két részre oszolva lövöldözött egymásra vaktöltéssel, míg a tisztek egy dombról szemlélték, hogy melyik fél nyeri meg az ütközetet. Egyszerre azonban a tompa durranások közé egy éles töltés hangja vegyült s a másik pillanatban Bach József hadnagy ki Zomborban állomásozik, összerogyott. A „posta“ rátalált arra, akinek szolt. A hadnagyot mellén találta a golyó. A gyakorlatot nyomban beszüntették s Köves ezredes — Beck vezérkari főnök veje — még a helyszínen szigorú vizsgálatot indított, de minden eredmény nélkül s a további vizsgálat sem derített ki eddig semmit. Brach hadnagy sebe súlyos s amint értesültünk, a halállal vívódik.

Értesítés. A helybeli izr. népiskolában a beiratások f. évi szeptember hó 2-án délelőtt 8—12 ig és délután 2—5 óráig a hitközség disztermében fognak eszközöltetni.

Műkedvelői előadás Uj-Szivaccon. Uj-Szivacsnak lelkes műkedvelő ifjúsága e hó 23-án ismét fényes sikerű műkedvelői előadást tartott, melyen a műpártoló, lelkes közönség oly nagy számban jelent meg, hogy azt a nagy nézőtér is alig tudta befogadni. A derék ifjak Gabányi Árpádnak kitűnő vigjátékát „Az apósok“ at adták elő oly eredetien, természetes közvetlenséggel, biztos tudással, hogy a közönség mindvégig odaadással, lelkesedéssel hallgatta, tapsolta a szereplőket. Első sorban a főszereplők, az apósok személyesítői emelendők ki: Klepp Péter és Ferencz János, kik közül az előbbi a békeszerető, a fiáért ömögát feláldozó kétségbeesett apát, az utóbbi a kéréltetlen zsarnokot, büszke, önértékes nemest, a gőgös, keserűn csalódó apát játszotta oly találóan, hogy a közönség kiváló figyelemmel, zajos eljenzéssel és szűnni nem akaró tapsviharral kísérte előadásukat. Valóban a két após kitűnő összejátéka tette élénké az előadást. Eimann Károly és Vollweiter Henrik igen sikertelen adták nejeik iránt való ragaszkodásukat. Igen élénké tette az előadás menetét Szilberhorn Katica és Müller Katica kisasszonyok közvetlen, természetes játéka, kik közül az előbbi sikerülten mutatta be azt a babozást, hogy atyja határozott parancsa előtt hajoljon-e meg vagy szívére ballgasson; az utóbbi az általános szeretetet, a csalódást kiválóan érvényre juttatta. Hettesheimer Fülöp az erélyes, önértékes, hűn szerető dr. Gátit, Ferencz Erzsike k. a. az engedelmes leányt, a titkon epedő gyermeket, Hettesheimer Péter a naiv, felsült völgegynt kiváló színezettel, igazán megérdemelt tapsok kíséretében adták elő. Vollweiter Frigyes mint Antal inas a legmulattatóbb tényező volt. Előadás után a közönség jó kedvvel vonult a táncsterembe, a hol másnap reggel fél 6 óráig táncoltak, a mi a rendezőség dícsőségére vált. A mulatság úgy erkölcsileg, mint anyagilag kiválóan sikerült, a mi azt bizonyítja, hogy Uj-Szivacsnak ifjúsága hatalmas alkotó erővel rendelkezik és hogy kiváló tevékenységet tud kifejteni a nyilvánosság előtt. A bevétel 234 kor. 50 fillér, melynek tiszta jövedelme jótékony alapra lesz fordítva. Felülfizettek: Csincsik Andre (Kis-Szállás), Hunczinger Frigyes, Löbl Elza 2—2 kor., Eimann Károly, Ferencz Adám, Kerényi Sándor, Lövenberger Nándor, Merkel Fülöp, Rakita László, Winterstein Péter, Wolff Emil (Bpest) 1—1 kor., Volweiter Károly 60 fill., Keck Károly 50 fill., Bolcz Henrik, Keck András, Mohácsy Béláné 40 fill., Dietrich Henrik 20 fill. Összesen 16 kor. 50 fillér. Fogadják a szives adakozók ez uton is a rendezőség hálás köszönetét.

Egy párisi szabó. Egy toloncot kísérték mult héten a Zimonyból Szabadka felé haladó vonaton. Utközben utitársainak elmondta, hogy egy belgrádi udvari szabó üzletébe Párisból szabásznak szerződött. Kilepett azonban gazdája üzletéből és a magakezére dolgozott és üzlete virulni kezdett. Ekkor a volt gazdája, hogy megszabaduljon

a konkurenciától, feljelentette a belgrádi rendőrségnél mint betörőt. A rendőrség nem sokat teketóriázott, egyszerűen áttoloncoltatta Zimonyba, még azt sem engedték meg, hogy családjától búcsút vegyen. Így mondta el történetét. Az elkecseregett szabó nyugodtan ült a padon, mellette egy fegyveres zimonyi rendőr. Egyszer Kukoriki megállóhelyhez közel felugrott a padról, felrántotta az ajtót és leugrott a gyorsan haladó vonatról. A rendőr utána. A toloncuak nem történt semmi baja, de a rendőr eszméletlenül terült el a földön. A szabó eltűnt a kukoricásban. Ugy eltűnt, mint azon dícső elődje, ki a szabó legenda szerint kulcslyukakon máskált át. A vonatot megállították és a vonatszemélyzet nagy nehezen eszméletre hozta a rendőrt. Mikor a vonat tovább rohogott, egy félóra mulva előbújt a párisi szabó a kukoricából és a vasuti őrtől az esti vonatra jegyet kért. Ez behívta szobájába és rázárta az ajtót. Ekkor mutatta meg a párisi szabó, hogy nem igazi szabó, — mert nem tudott a kulcslyukon átbujni. Az őr jelentést tett a topolyai esendőrségnek, mely aztán a szabó kezét, mely tühöz és ollóhoz van szokva, bilincsbe verték és úgy szállították tovább. Ez a párisi szabó bácskai kalandja.

Tűz Nemes-Militicsen. Folyó hó 26-án Nemes-Militicsen Dekker Gyula szabadkai kir. járásbíró és neje sz. Ivánkovits Anna szállásán az asztagokba rakott gabona ismeretlen okból kigyulladt és közel 1000 kereszt gabonát hamvasztott el. A gabona biztosítva volt és így a kár megtértül.

Betörés. Folyó hó 24-ére virradó éjszakán ismeretlen tettesek betörték Temunovits József elemi iskolai igazgató-helyettes vitéz utcai padlására. A betörés éjféltáján történt, amikor is a házbeliek valamennyien aludtak s így a betörők teljes biztonságban működtek. Elvittek nagymennyiségű fémerneműt, tollat, szóval mindent, ami kezük ügyébe esett. Rendőrségünk megindította a nyomozást a tettesek kiderítésére.

A fürdés áldozata. Ó Bacsán pénteken az alsó-réti Komáromi szállás béresének fiacskái a csárda melletti kubikgödörökbe mentek fürdeni. Vigan lubickolt a meleg vízben a két Patács fiu. Az idősebb, a 12 éves Dániel merészebb volt, mindig beljebb hatolt, egyszerre csak eltűnt a vízben. A kisebbik kétségbeesve hívogatta a bátyját, de mikor ez siró szavára sem jött elő a vízből, felöltözött és sirva futott a földöken át haza, hogy megvigye a szomorú hirt szüleinek. A kétségbeesett szülők sietve mentek a megjelölt helyre, a hol az apa hosszas keresés után rá is talált fiacskájára. Ugy vitte ölben haza a kibűlt testet, utána a siránkozó család.

Posta szolgák öröme. Sok kérelmezés és egy a kereskedelmi miniszterhez intézett interpelláció szolgáltatott arra okot, hogy a kereskedelmi miniszter az 1902. évi költségvetésbe egy új tételt vett fel, melyet a törvényhozás jóváhagyott, hogy a posta-és táviró szolgák és altisztek a rubán kívül még bizonyos cipő átalányt is kapjanak. Most tudatták a posta-és táviró szolgák és altisztekkel, hogy a törvényhozás által engedélyezett 20 korona évi cipőátalányt ez év október hó 1-én felvehetik, még pedig az egyes kertletti posta-és táviró igazgatóságoknál. Ez a husz koronányi cipőátalány minden év október hó 1-én esedékes.

Szólóvesszők és szőlőoltványok értékesítése. A földmívelési miniszter a szőlóvesszők és szőlőoltványok értékesítésének előmozdítása végett a bazai szőlőbirtokosoknál rendelkezésre álló és eladásra szánt ily termékek közhírterületét elrendelvé, a szőlőgazdáknak érdeklőkben áll eladásra szánt szőlővesszőket f. évi szeptember hó 20-ig a kertletti szőlőszeti és borászati felügyelőnél Szabadkán bejelenteni. Ehhez való bejelentési ivatek vármegyei gazdasági egyesületünk-nél kaphatók.

A t. szülők figyelmébe. Az iskolai év folyó évi szeptember hó 4-én fél nyolc órakor tartandó ünnepélyes „Veni Sancte“ után fogja kezdetét venni, ennek alapján van szerencsém köztudomásra hozni a következő megállapodásokat:

a) Beiratkozás. A zomborvárosi róm. kath. mindkét nemű népiskolában — úgy a felső népiskola I-ső és II-ik leányosztályában — a tanulók felvétele a jövő iskolai évre szeptember hó 1., 2. és 3. napjain reggeli 9 órától 12-ig történik, mely alkalommal minden tanuló szülőjével vagy annak helyettesével tartozik megjelenni azon osztály helyiségében, melybe rend szerint beirandó lesz. Ezen beiratkozás a kalmával az 1894. évi 43. t. e. 10. §-a értelmében az országos tanítói nyugdíj- és gyám-alap részére minden népoktatási tanintézetbe járó tanköteles gyermek után az illető tanító kezeibe fejenként 30 fillérenyi hozzájárulási díj fizetendő le (ema kötelezettség alól csupán a zárdaiskolába járó növendékek vétetnek ki). Ugyanezen alkalommal minden tanuló a „Népiskolai rendszabályzat és értesítő“-re 10 fillért, az iskolai év folyamán elfogyasztandó tonta fejében pedig 20 fillért tartozik fizetni. Az első osztályba csak oly tanulók vétetnek fel, kik 6-ik életévüket már betöltötték; miért is szükséges, hogy e körülményt az illető tanító előtt születési bizonyítvánnyal igazolják. (Ezen igazolványok a lelkesítő hivatal által szeptember 1., 2. és 3. napjain délelőtt 9—12 óráig díjtalanul állíttatnak ki.) A beiratások az iskolaigazgató felügyelete alatt és ellenőrzése mellett eszközözendők.

A központi fiu- és leányiskolába a belvárosi, felsővárosi és esztervási, úgy a szelencsei városrészből a sztpári ut végéig a „Tigris“ vendéglőn tul egész az özevgy Csibásné urnó házáig, azután a fehérgalamb-utca és a „Fehér galamb“ koresmától a polgári kaszinóig és ezen saroktól az apatini ut baloldalán levő sorházakban, végül az Apolló-, Árpád-, barát-, madár-, liszt- és orgona-utakban, valamint a kalap-utca északi, vagyis az Ehrlich-féle ház során lakó első és második osztályu, továbbá a harmadik osztálytól kezdve a város bármely részében lakó tanköteles róm. kath. és helyét vagy evangélikus vallásu tanulók feltételül; — más vallásfelekezeti helybeli vagy általában vidéki tanköteles gyermekek pedig csak azon esetre vehetők fel, ha azt az egyes osztályok törnagsága megengedi. A szelencsei városrészt fennjelzett utcáinak kivételével minden egyéb ottani I-ső és II-ik osztályu tanköteles a szelencsei iskolába, a bánáti városrésztben lakók pedig a bánáti osztályokba lesznek felvéve.

b) Tandij. Az összes népiskolákban (ide értve az apácák vezetése alatt két felső leányosztályt is) azon róm. kath. és protestáns gyermekekre nézve, kiknek szülői vagy ezek nem létében gyámjai állandóan vagy hivatalos állásuknál fogva bár ideiglenesen is e város területen laknak és személyes kereseti adójukat Zomborban fizetik, vagy a közös hadsereg, honvédség és esendőrség tenyleges, illetve nyugdíjas állományához tartoznak, az oktatás ingyenes; ellenben a vidékiek, tekintet nélkül a vallásra vagy a helybeli görög keleti és izraelita vallásu tanulók után a népiskola 6 osztályában egyenkint 20 korona évi tandij — és pedig szept. 1-én és febr. 1-én 10—10 koronányi előleges részletekben — fizetendő a kath. iskolaszéki pénztárnok kezébe, kinek nyugtája azután az illető tanítónál bemutatandó lesz. — A felső népiskola I-ső és II-ik leányosztályába iratkozó gör. kel. és izr. vallásu tanulók vagy vidékiek, tekintet nélkül a vallásra, 40 korona évi tandiját fizetnek; és pedig szept. 1-én és febr. 1-én 20—20 koronás előleges részletekben. Azon növendékek, kik után a köteles tandij a jelzett napokon pontosan be nem fizetetik, az iskolából azonnal és feltételül eltávolítandók. Megjegyeztetik még, hogy miután a gör. kel. és izr. vallásu tanulók csak feltételeken, vagyis csak azon esetben vétetnek fel, ha ezt a tanterem nagysága megengedi: ennek következtében ezek beiratkozása csak szept. 5. és 6-ik napjain fogadtatik el.

c) Óvoda. Az apácák vezetése alatt levő kisdudóvoda a rendelkezésre álló két óvodai terem nagyságához képest első sorban az 5 éves, azután a 4 éves, végre a 3 éves róm. kath. helybeli mindkét nemű gyermekek vétetnek fel, szintén az iskola-igazgatónak felügyelete és ellenőrzése mellett; más vallásu vagy vidéki gyermekek pedig csak azon esetre, ha ezt a két tanterem nagysága megengedi.

A kisdudóvoda járó minden gyermek után havonként előre 2 korona díj fizetendő az óvoda vezetőjénél, ki azt összegezve, az iskolapénztár kezelőjének nyugta mellett beszállítja. Azon gyermekek, kik után az óvodadíj évközben előre le nem fizetetik, az óvodából azonnal haza küldendők.

Ezen óvodai díj alól felmentetik azon 30 szegény gyermek, kiknek az egyházközség a zombori magyar jótékony nőegylet kérelmére ingyenhelyet engedélyezett. Ezek szülői szegénységüket a városi tanács által kiállítandó szegénységi bizonyítvánnyal tartoznak igazolni s e gyermekek közül is előbb az 5 éves, azután a 4 éves és végre a 3 éves róm. kath. mintkét nemű gyermekek fognak a jelentkezési sorrend szerint felvétetni. — Zombor, 1902. évi augusztus hó 19. Fejér Gyula s. k. apát-plébános, igazgató.

Intelligens izr. családnál, közel a középiskolákhoz és kereskedelmi akadémia mellett teljes ellátást nyerhet 1 vagy 2 jobb családból való tanuló. Megkeresések Budapestre Ötvös-utca 26/b ajtó 17 alá, vagy a kiadóhivatalba kéretnek.

Sok pénzt lehet megtakarítani, nem kell piszkos ruhában járni. Magyarázat 8. oldalon.

A zombori iparos tanonc-iskola.

Az 1901—1902. tanév megnyitott 1901. évi szeptember hó 14-én, bezáratt pedig 1902. évi június hó 20-án.

A tanév körülbelül 10 bónapig tartott, mely idő alatt a tanév akadálytalanul folyt megszakítás nélkül, kivéve azt a néhány esetet, a midőn részint családi körülmények, részint betegség miatt a tantestület egyik-másik tagja néhány napig nem taníthatott, az egész tanév alatt más látható akadály nem zökkentette ki rendes medrétől a folyó munkát.

Azon néhány esetben, a mikor a tantestület némelyik tagja az említett okok miatt mulasztani kénytelen volt, mindenkor a kellő helyettesítésről gondoskodás történt. Ilyenkor a távollévót vagy az igazgató, vagy pedig valamelyik más kartárs helyettesítette.

Elismerőleg fel kell említenem, hogy a kölcsönös helyettesítéseknél kartársaim mindenkor a legszívesebb áldozatkészséget tanúsították.

A szokásos tantestületi értekezleteken a rendes ügyek elintézésén és a növendékek előmenetelét és magaviseletét ellenőrző tanácskozmányokon kívül különös megvitatás tárgyává tettük a tananyag és módszerének megállapítását s mindazon nevezetesebb mozzanatokat, a melyek az oktatást, nevelést és fegyelmelést elősegítették.

Végül kötelességem e helyen kijelenteni, hogy kartársaim hivatalos működésükben mindenkor nemes ügyszeretetet, hivatászerű kötelességérzetet, lelkiismeretes pontosságot és odaadó ügybuzalmat tanúsítottak.

Működésünk fonalát a miniszteri terv képezte, a melynek szellemében és keretében kisebb eltérések mellett a tanítás az egész éven át kielégítő eredménnyel folyt le.

A tanítótestület minden alkalmat felhasználott, hogy a növendékek szívében a haza iránti szeretet érzetét felkeltse, fokozza és erősítse.

A lefolyt iskolai évben két alkalmat használtunk fel a hazafias érzés élesztése és ápolása céljából, még pedig március 15-ét és és április 11-ét. Mindkét ünnepélyen a felügyelő bizottság és az ipartestület képviselve volt.

Kiváló gondozásunk tárgyát képezte a nevelés egyik legfontosabb eszközének, a növendékek valláserkölcsös érzelmének az ápolása és fejlesztése. A növendékek a hitoktatók felügyelete alatt vettek részt az egyes felekezetek nyilvános istentiszteletein és az utmutatások szerint végezték egyéb vallási kötelességüket.

A valláserkölcsi nevelést távolról sem tartottuk csak a hitoktatók kizárólagos tisztén, hanem a tanítók is működésükkel minden kínálkozó alkalmat felhasználták arra, hogy a nevelés ezen legfontosabb feladatának eleget tegyenek.

Ami a fegyelmet illeti, nem panaszkodhatunk. Rendőrségre vagy idegenek beavatkozására eddig még nem volt szükségünk. Az iskolában az előadások alatt nyugodtan viselték magukat olyannyira, hogy az egész éven át oly kihágás nem fordult elő, amiért szigorú fenytést kellett volna használni. Az utcai zajnak úgy vettük elejét, hogy az osztályokból nem egyszerre bocsátattak ki, hanem öt pernyi időközökben, minek követ-

kezében nem tömörültek, nem csoportosultak, hanem elszéledtek.

A növendékek egészségi állapota a lefolyt iskolai évben kedvező volt. Haláleset csakis egy fordult elő. A növendékek a tanév folyamán alatt megvizsgáltattak trachoma miatt s a baj létezése 14 tanoncon konstataltatott, ezek közül az enyhébb természetű betegek külön padba ültetettek, a súlyosabb természetűek pedig az iskolából eltávolítottak s valamennyien gyógykezelés alá vétettek.

Iskolánkat az elmúlt évben Gräff Nikáz kir. tanfelügyelő és dr. Dudás Gyula kir. segédtanfelügyelő urak látogatták meg. Meleg érdeklődéssel kérdezősködtek a növendékek viselete és szorgalma felől és a tapasztaltak felett megelégedésüket fejezték ki.

Évközben többször meglátogatták iskolánkat a felügyelő bizottság tagjai és az iparhatóság kiküldöttei, kik mindannyian szorgalomra és jó viseletre buzdították a tanoncokat.

A magas kormány a lefolyt tanévben is 1200 korona segélyben részesítette iskolánkat. A segély kieszközölése körül hálás köszönetünket fejeztük ki Gräff Nikáz megyénk közoktatásügyi buzgó vezetőjének, ki iskolánk iránt mindenkor a legmelegebb érdeklődéssel viseltetett.

Köszönettel tartozunk még a város tanácsának, különösen pedig a tanács fejének, Hauke Imre polgármester urnak és felügyelő bizottságunknak, kik iskolánkat az egész tanéven át a legnagyobb készséggel támogatták.

A tanévet befejező vizsgálatok a felügyelő bizottság határozata alapján és a kir. tanfelügyelőség jóváhagyása mellett f. évi június hó 12., 13., 14. és 15-én tartattak meg.

A vizsgákon jelen voltak a felügyelő bizottság elnöke, az ipartestület képviselői, a tanoncmunkákat bíráló bizottság és a tanügy iránt érdeklődő számos iparos.

A kiállított rajzok iránt a mesterek nagy érdeklődést mutattak.

Ebből az tűnik ki, hogy az iparosok már kezdik a rajznak nagy fontosságát és szerepét az iparban méltányolni.

Tanoncmunkakiállítás az idén is volt. 85 munkakiállító különböző iparágakhoz tartozó tárgyakat állított ki. Jutalomban részesült mind a 85.

A jutalmazottak között kiosztatott három díszkötésű példány az „Iparok Olvasótára“ című folyóiratból és 100 korona készpénzben.

A tanoncmunkakiállítás jutalmazási céljaira a városi tanács és a zombori általános ipartestület 50—50 koronát utalványozott ki, miért is fogadják a jutalmazottak nevében hálás köszönetünket.

Beiratkozott összesen 461 növendék. Vallás szerint volt 323 róm. kath. 121 gör. kel., 9 evang. református, 4 ágost. evang., 4 izraelita.

Anyanyelv szerint 177 magyar, 163 német, 121 szerb.

Ipari foglalkozás szerint volt aranyműves 2, asztalos 33, ács 2, bádgos 13, bocsakor készítő 4, bognár 6, borbély-fodrász 61, cserepes 1, cipész 30, cimfestő 6, cukrász 2, esztergályos 7, fazekas 5, fésűs 1, gépész 21, hangszerkészítő 3, harisnyakötő 4, hentes 11, kádár 5, kalapos 1, kályhás 3, kárpitos 2, kefékötő 10, kerékgyártó 3, kovács 14,

kőfaragó 1, kőmives 9, könyvkötő 9, köteles 1, lakatos 9, mészáros 12, mézesbábos 4, nyomdász 9, órás 7, papucsos 5, pincér 6, puskaműves 1, sütő 27, szabó 53, szappanos 1, szijgyártó 7, szítás 22, szobafestő 13, szobrász 2, szűcs 1, szerkovács 4, úveges 1.

Felszabadult évközben 79, kimaradt 27, a tanév végén volt 357.

Rajzolt 163. Rajz alól iparágánál fogva felmentett 198. Magasabb osztályba lépett 263. Osztályismétlésre utasított 94.

Igazolt mulasztási eset előfordult 2484, igazolatlan mulasztás pedig 710. Az igazolatlan mulasztási esetek minden hónap első napjaiban az iparhatósághoz áttétettek. Az iparhatóság pénzbírsággal sújtotta a mulasztó tanoncok mestereit.

A jó magaviseletű szegénysorsú és szorgalmas tanoncok megjutalmazására a „Kocik Lajos és Schöffner József“ féle alapítványokból 19 drab tiz frankos arany bocsátott a tantestület rendelkezésére. Kilenc tanonc részesült ez alapítványok áldásos jótéteményeiben. Legyen áldott az alapítványozók emlékezete!

Az iskolafentartó község 5770-38 koronát áldoz az ipariskola szükségletére.

Eme kiadás fedezetet nyert a tandíjakból, az állami segélyből, az 1884. évi törvények által jelzett forrásokból és a város pénztárából.

Az iparos tanonc iskolai felügyelő bizottság 18 tagból állott. Elnöke Pekánovits András szappongyáros.

Tanítással foglalkozott 11 tanerő. Az előadások a központi rk. elemi fiúiskola három tantermében tartattak.

Rajzolásra hetenkint 15 óra fordított. A rajzoktatás vasárnap délelőtt 9¹/₂—12¹/₂, délután pedig 2—5 óráig volt.

Egyéb tantárgyakra nézve is a törvények és a szervezeti szabályzatoknak elég tétetett, amennyiben minden osztályban az előadásra 4 óra fordított.

A közismereti tárgyak hétköznapokon a téli hónapokban 5—7-ig, a nyári hónapokban 6—8 óráig adattak elő.

Az összes tanoncok minden tanszerüket a várostól nyerték.

Az 1902—1903. tanévre vonatkozó beiratás idejéig folyó évi szeptember hó 9., 10., 11., 12. és 13. napja tűzetvén ki, a rendes tanítás pedig ugyanazon hó 15-én veszi kezdetét, mely körülmény a helybeli hírlapok és falragaszok útján az iparosoknak annak iejében tudomására fog hozatni.

Midőn tehát ezen jelentésemet van szerencsém a tekintetes felügyelő bizottságnak tisztelettel betérjeszteni, hogy azt jóváhagyólag tudomásul venni méltóztassék.

Zombor, 1902. évi augusztus hó 13-án.

Temunovich József
igazgató.

Képviselőválasztói cenzus.

Vármegyénk központi választmánya az 1899. évi XV. t. c. 143. §-a értelmében megállapította a választói jog gyakorlásának alapjául szolgáló földadó minimumot.

E szerint a vármegyebeli választókertlekhez tartozó összes községekre nézve a földadóminimum, melynek alapján az illető adófizetőnek képviselőválasztó joga van és a képviselőválasztók névjegyzékébe felveendő, a következő:

I. Bács-almási választókerület. Jankovácson 12 kor. 46 f., Mélykuton 18 kor. 48 f., Felső-Szentivanon 29 kor. 06 f., Csávolyon 26 kor. 72 f., Rémen 18 kor. 10 f., Kiszálláson 18 kor. 10 f., Matheovicson 18 kor. 10 f., Tatabázán 27 kor. 80 f., Bács-Almásán 18 kor. 78 f., Kunbaján 23 kor. 52 f., Bács-Madarason 18 kor. 10 f., Bikityen 36 kor. 52 f., Borsódon 18 kor. 10 f.

II. Rigyicai választókerület. B.-Vaskuton 33 kor. 08 f., Garán 32 kor. 02 f., Katymáron 27 kor. 26 f., Rigyicán 23 kor. 34 f., Sztanisicson 30 kor. 60 f., Krusevlyán 20 kor. 66 f., Báthmonostoron 31 kor. 90 f., Csatalján 29 kor. 54 f., Baracsán 27 kor. 54 f., Dautován 27 kor. 22 f., Szántován 36 kor. 70 f., Béregben 30 kor. 16 f., Kolluthon 27 kor. 80 f., Gákován 29 kor. 30 f.

III. Apatini választókerület. Apatinban 37 kor. 20 f., Bezdánban 39 kor. 38 f., B.-Monostorszeghen 22 kor. 94 f., Kupuszínán 29 kor. 14 f., Prigl.-Szentivanon 43 kor. 86 f., O Sztapáron 29 kor. 86 f., Szóntán 25 kor. 58 f., Bacs-Doroszlón 44 kor. 16 f.

IV. Hódsági választókerület. B. Bresztovácon 32 kor. 06 f., Karavukován 45 kor. 26 f., Gomboson 35 kor. 84 f., Déronyán 23 kor. 32 f., Rác-Militicsen 44 kor. 23 f., Parabutyon 44 kor. 22 f., Hódsághon 39 kor. 70 f., Veprovácson 33 kor. 34 f., Filipován 33 kor. 48 f., Lalityon 21 kor. 42 f., Bács-Kereszturon 13 kor. 46 f., Cservenján 32 kor. 10 f.

V. Ujverbázi választókerület. B.-Topolyán 21 kor. 08 f., Kis Hegyesen 39 kor. 54 f., Bács-Feketehegyen 46 kor. 46 f., Bács-Kulán 24 kor. 44¹/₈ f., Szeghegyen 50 kor. 40 f., O-Verbázon 42 kor. 76 f., Torzsán 38 kor. 58 f., Kucurán 20 kor. 88 f., Kis. Kéren 34 kor. 86 f., Ujverbázon 39 kor. 98 f.

VI. Kernyajai választókerület. Bajmokon 55 kor. 44 f., Pacséron 48 kor. 44 f., O-Morovicán 44 kor. 52 f., Bajsán 31 kor., Ns.-Militicsen 37 kor. 88 f., Csonoplán 37 kor. 88 f., Kernyaján 43 kor. 38 f., O-Szivacon 45 kor. 38 f., Uj-Szivacon 60 kor. 06 f., Gyulafalván 43 kor. 38 f.

VII. O-kamizsai választókerület. Sándorban 50 kor. 52 f., Csantavéren 42 kor. 96 f., Bács-Martonoson 42 kor. 96 f., O-Kamizsán 42 kor. 96 f., Adán 42 kor. 96 f., Moholon 42 kor. 96 f.

VIII. O-becsei választókerület. Temerinben 28 kor. 04 f., Járeken 54 kor. 44 f., Turián 42 kor. 96 f., Bács-Szenttamáson 42 kor. 96 f., O-Becsén 42 kor. 96 f., Bács-Földváron 42 kor. 96 f., Bács-Petrovoszellón 42 kor. 96 f.

IX. Kulpini választókerület. B.-Csében 27 kor. 52 f., Glozsánban 40 kor. 16 f., Uj-Futtakon 31 kor. 41 f., Begecsen 28 kor. 20 f., Piroson 43 kor. 24 f., Kiszácsan 46 kor. 08 f., O-Futtakon 24 kor. 30 f., Kulpinban 33 kor. 88 f., Petrovácon 45 kor. 56 f., Bulkeszen 37 kor. 90 f., Deszpot-Szent-Ivánon 48 kor. 58 f., O-Soóvnén 17 kor. 14 f., Uj-Soóvnén 45 kor. 74 f., O Kéren 36 kor., 30 f.

X. Tovarivói választókerület. Obrovácson 41 kor. 94 f., O Palánkán 34 kor. 40 f., Német-Palánkán 45 kor. 72 f., Uj-Palánkán 23 kor. 50 f., Gajdobrán 44 kor. 70 f., Szilbáson 41 kor. 90 f., Pivnicán 31 kor. 16 f., Paragán 40 kor. 34 f., Wekerlefalván 44 kor. 70 f., Bácsban 27 kor. 76 f., Vajszkán 26 kor. 54 f., Bogyánban 22 kor. 46 f., Plávnán 24 kor. 36 f., Bács-Novoszellón 24 kor. 26 f., Tovarivován 36 kor. 54 f., Bacs-

ujfalun 45 kor. 64 f., Bács-Bukinban 29 kor. 16 fillér.

XI. A titeli választókerülethez tartozó községekre nézve, kivéve a külön elbírálás alá eső Tiszakálmánfalva községét, a földadó-minimum külön megállapításának szükségére fenn nem forog, miután az ezen választókerülethez tartozó községekben a földadóminimum tekintetében az 1874. évi XXXIII. t. c. 4. §-ának 4. pontja szolgál irányadóul, mely szerint választói joggal bírnak mindazok, kik 10 kat. hold mivélés alatt álló földbirtoknak tulajdonosaként adót fizetnek. Tiszakálmánfalván a földadóminimum 28 kor. 04 fil.

HIRDETÉSEK.

Eladó ház.

A bezdáni utcában 332. összeírási szám alatt fekvő s néhai Simits Jánosné hagyatékához tartozó lakóház a hozzá tartozó 360 □ öl udvar és kerttel együtt **1902. évi augusztus hó 31-én d. e. 10 órakor** a zombori kir. közjegyzői irodában nyilvános árverésen eladatik.

2009. szám.

kig. 1902.

Arlejtési hirdetmény.

Alulírott községi elöljáróság a községi képviselőtestület 30/kgy. 1902. számú határozata folytán ezennel közhírré teszi, hogy a község tulajdonát képező középületeknek, jelesen a község ház, jegyzőlak, kisedővoda, nagyvendéglő, iskolák, zárdaépület és járványkórháznak költségvetésileg 3267 korona 45 fillérrel előirányzott tatarozási munkálata **follyó évi szeptember hó 3-án d. e. 9 órakor** a község ház tanácstermében megtartandó nyilvános szóbeli árlejtésen a legkevesebbet vállalkozónak kiadatik.

A költségvetés és árlejtési feltételek a község házán a községi jegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Mélykuton, 1902. augusztus hó 25-én.

Lajthay Benjámín, községi jegyző. **Balog László,** községi bíró.

848. szám.

1902.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. LX. t. c. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori kir. járásbíró 1902. évi V. 152. számú végzése következtében Henneberg Sándor zombori lakos ügyvéd által képviselt Richter Frankl és társa budapesti cég javára Scherer Ferenc zombori lakos ellen 733 kor. 40 fil. és járuléka erejéig fogantatosított kielégítési végrehajtás útján felülfoglalt és 4740 koronára becsült különféle butorárúkból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatk.

Mely árverésnek a zombori tek. kir. járásbíró 5. 152/7. 1902. számú végzése folytán 733 korona 40 fillér tökekövetelés, ennek a lejáratól járó 6% kamatai és eddig összesen 135 kor. 50 fillérben bírójlag már megállapított költségek erejéig Zomborban adós üzletében leendő eszközzésére **1902. évi szeptember hó 16-ik napjának délelőtti 9 órája** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Zomborban, 1902. augusztus hó 26-án.

Styrum Mór, kir. bir. végrehajtó.

EGY AZ ADÓKEZELÉSBEN önálló munkás kerestetik napi 2 kor. 40 fillér fizetés mellett, az állás azonnal elfoglalható. Ajánlatok e lap kiadó-hivatalához — válaszbélyeggel együtt — küldendők. 2—1

Földeladás.

Az ó-morovicai határban fekvő 54 k. hold 943 □ öl **szántóföld** könnyű fizetési feltételek mellett eladó. Bővebbet a kiadóhivatal. 6—4

Pályázat tanítói állásra.

A rác-militicsi r. kath. népiskolánál lemondás folytán megüresedett német-magyar tannyelvű tanítói állásra **1902. évi szeptember hó 8-ig** pályázat hirdettetik. A tanítói állás javadalmazása 800 korona havi előleges részletekben, 100 korona lakáspénz, esetleg szabad lakás és a törvény által kötelezővé tett ötödéves korpótlék. Az ismétlődő iskola ellátásáért külön díj nem jár. A megválasztott az iskolaszék által kijelölt osztályt tartozik vezetni és állását október hó 1-én foglalja el, mely naptól fogva fizetése is folyóvá fog tétetni. A szabályszerűen felszerelt kérvények 1902. évi szeptember hó 8-ig a rác-militicsi róm. kath. iskolaszékre címezve főt. Garay József esperes-plébános urhoz Bács-Doroszlóra küldendők. Csak férfi-tanítók pályázhatnak.

Rác-Militicsen, 1902. augusztus 12-én.

3—1

A róm. kath. iskolaszék.

2096. szám.

tkvi 1902.

Árverési hirdetmény.

A hódsági kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy dr. Scultéty Jenő és társai végrehajtóknak Mayer István végrehajtást szenvedő elleni 174 kor., 86 kor., 20800 kor., 9500 kor., 110 kor., 880 kor., 11000 kor., 2114 kor. 36 fil., 1000 kor., 16 kor. 60 fil. és 1805 kor. 12 fil. tökekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék (a hódsági kir. járásbíró) területén lévő, Hódságh községben fekvő, a hódsági 744. sz. betetben A. v. I. sor 326. hr. szám alatt foglalt 155. ö. i. számú ház és udvarból álló ingatlanok ama felerészére, mely végrehajtást szenvedett Mayer István nevében áll, az árverést 2960 koronában ezennel megállapított kikiáltási áron elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1902. évi október hó 25. napján délután 2 órakor** a kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság árverési termében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatkni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 296 koronát készpénzben, vagy az 1881-ik évi LX. törvénycikk 42 ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügy-miniszeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadék-képes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át-szolgáltatni.

Hódsághon, a kir. járásbíró mint tkvi hatóságnál, 1902. évi augusztus hó 4-én.

A hódsági kir. járásbíró mint tkvi hatóság.

Egy kertész,
ki a konyha- és virág-
kertészetben kellő jár-
tassággal bír, alkalmá-
zást nyerhet

Szemő Gyula

3-2 zombori földbirtokosnál.

Ad 1068/törv. hat. közgy. 1902. szám.

Hirdetés.

O Kanizsa község elöljárósága **f. évi augusztus hó 30-án** a községháza tanácstermében délután pont 5 órakor kezdődő nyilvános szóbeli árlejtésen a Szent János szobortól a martonosi határ felé menő 1125 méter hosszú, jelenleg basított kővel ellátott törvényhatósági utnak alapzatos kavics burkolattal történendő átépítését fogja biztosítani.

Ezen mintegy 5835 négyzetmétert kitevő atkővezés előirányzata 9483 kor. 54 fil. és az azzal kapcsolatos nyári ut feltöltésébe hordandó 2453 köbmétert kitevő földmunka előirányzata 1471 kor. 91 fil., így tehát a kikiáltási ár 10955 kor. 46 fil., miért is az árlejtés megkezdésekor leteendő bánatpénz (biztosíték) 1000 korona.

Miről versenyezni kívánók azon megjegyzéssel értesítenek, hogy a terv, költségvetés és egyéb műszaki okmányok, valamint az árlejtési feltételek a szokásos hivatalos órák alatt a közigazgatási jegyző irodájában f. hó 26-tól kezdve Bukálovits János községi iktatónál tekinthetők be.

O-Kanizsán, 1902. augusztus 21-én.

Laczkovits Károly, **Popovits György,**
jegyző. 2-2 bíró.

4074. szám.

kig. 1902.

Pályázati hirdetmény.

A zombori járásba kebelezett Csonopla községben lemondás folytán üresedésbe jött 600 korona évi fizetéssel javadalmazott másodirányi állásra pályázatot hirdetek és felhívom a pályázni óhajtókat, hogy négy gimnazialis végzettséget, vagy ezzel egyenrangú képesítést igazoló bizonyítvánnyal felszerelt kérvényeiket hozzám **f. évi szeptember hó 15-ig** nyújtsák be; a később érkezőket figyelembe venni nem fogom.

Zombor, 1902. augusztus hó 23-án.

Tárczay,
főszolgabíró.

7380/1902.

Pályázati hirdetmény.

O Soóvé, Uj-Soóvé, Deszpot Szentiván és Kulpin községekből álló O Soóvé község lakhelyi bíró körállatorvosi állásra pályázatot nyitok.

Ezen állás előleges havi részletekben fizetendő évi 1500 korona fizetés, valamint az egyezségileg megállapítandó látogató és gyógykezelési díjjal van egybekötve.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, miszerint kellőleg felszerelt kérvényüket **folyó évi szeptember hó 25-ig** nálam nyújtsák be, mert később érkező kérvények figyelembe nem fognak vétetni.

Ujvidék, 1902. évi augusztus hó 25-én.

Mezey Imre,
főszolgabíró.

3-1

A takarékoság és tisztaság kedvelői figyelmébe!

Használatban levő férfi-, női- és gyermekruhák, továbbá ernyők, keztyűk, háztartási cikkek, u. m.: függönyök, terítők, butorazóvetek, hímzések stb. gyakran használaton kívül helyzetnek esupán azért, mert megfoltosodtak, bepiszkolódtak, pedig azok vegyi tisztítással aránylag kevés költséggel ismét használhatóvá tehetők.

Ruhatisztítás vegyi úton!

A vegyileg tisztított ruhák eredeti színe, fénye és alakja (façon) megmarad, legyeknek azok bármivel diszítettek is. Vegyi úton a zsír s egyéb peccetek tökéletesen eltávolíthatnak s ki van az az eshetőség zárva, hogy az eltávolított, illetve kioldott peccetek újból előtűnjenek.

Első vegyészeti ruhatisztító intézet

*-14 Tulajdonos:

Szabó Károly,
Zentán

Gyakran megtörténik, hogy ruhadarabok csak akkor küldetnek tisztítani, midőn a foltok eltávolítását már megkísérelték, miáltal a szín, sőt maga a szövet is oly mértékben van megtámadva, hogy tökéletes tisztítás többé alig érhető el. Az ily darabok esupán jóállás nélkül tisztíthatók.

Csomagolás. Ha a tisztítandók dobozban küldetnek, ugy azok, ha a doboz megfelelő, ugyanazon dobozban küldetnek vissza, máskülönben a saját dobozkészítő műhelyben előállított dobozokban, kellő vigyázzal csomagoltatnak a küldemények. Csomagolásért saját költségemet számítom.

Átvételi elismervény. A küldemények átvételénél a t. rendelők értesítenek s kívánatra közlöm a beküldött darabok tisztítási díját, mielőtt azok munkába vétetnek.

Elkészítési határidő. Rendes körülmények között 6-8 nap. Igen sürgős kivételnél a díjak költségtöbbletem arányában némileg magasabbak.

6774. szám.

kig. 1902.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye topolyai járáshoz tartozó Pacsér községben üresedésbe jött orvosi állásnak betöltése céljából pályázatot hirdetek.

1. Ezen állás javadalmazása készpénzben (törvényhatósági jóváhagyás feltétele mellett) a községi pénztárból 1400 korona.

2. Trachomások gyógykezeléséért a községi pénztárból (három évenként a képviselőtestület által megállapítás feltétele mellett) 120 korona.

3. Látogatási díj vényirattal a község belterületén nappal 60 fillér, éjjel 80 fillér; a község határában (igénybevevő által természetben adandó fuvaron kívül) éjjel-nappal 1 korona.

4. Halottkémi szemle 40 fillér.

5. A szegények ingyen gyógykezelésben részesítendőek.

Felhívom a pályázni szándékozókat, hogy folyamodványaikat az 1876. évi XIV. t. c. 143. §. (1883. évi I. t. c. 8 §.) értelmében felszerelve hozzám **folyó évi szeptember hó 30-áig** annyival inkább nyújtsák be, mivel később érkezők figyelembe vétetni nem fognak.

A választási határnap utólag fog kiűzetni.

Bács-Topolya, 1902. augusztus 21-én.

Császár,
főszolgabíró.

3-1

Egyéves önkénteseknek,

valamint tűzoltóknak egyenruhát teljes felszereléssel, továbbá mindennemű egyen- és polgári ruhát jutányosan készít, illetve szállít, valamint javításokat olcsón és pontosan elfogad

Knipl János,

8-4 polgári és egyenruha szabó
Zombor, bajai-utca a nagy szerbtemplom mellett.

1417. sz.

kig. 1902.

Árlejtési hirdetmény.

Petrovác község alulirt előjárósága ezennel közhírré teszi, hogy a Petrovác községben építendő szegényház építési munkálatainak biztosítása céljából **folyó évi szeptember hó 4-én d. e. 8 órakor** fog a községházánál nyilvános árlejtés tartatni.

Ugy az építési tervezetek, mint az árlejtési feltételek naponta d. e. 8-12 és d. u. 2-6 óráig a községházánál betekinthezők. Petrovác, 1902. augusztus 22-én.

2-2

Az előjáróság.

KEIL-LAKK

legkitünőbb mázoló-szer puha padló számára.

1 nagy palack ára 2 kor. 70 fil. — 1 kis palack ára 1 kor. 36 fil.

Szagtalan

padló-viasz „Gloria“

legjobb és legegyszerűbb beeresztő-szer kemény padló számára.

Arany-fénymáz

képek stb. bearanyozására.
1 kis palack ára 40 fillér.

Fehér „Glasur“-fénymáz

legjobb szer mosdó-asztalok, ajtók, ablakdeszkák stb. ujonnan befestésére.
1 doboz ára 90 fillér.

Mindenkor kaphatók:

8-3

Weidinger S. és Zs. cégnél Zomborban.